

**DRUŠTVO
OBLIKOVALCEV
SLOVENIJE**

DOS – Društvo oblikovalcev Slovenije
Ciril Metodov trg 19, 1000 Ljubljana, Slovenija
T +386 1 430 52 46, dos@dos-design.org
www.dos-design.org

---

60 LET

STROKOVNO SREČANJE S SLOVESNO AKADEMIJO DRUŠTVA OBLIKOVALCEV SLOVENIJE

ZAHVALA

Spoštovani sodelujoči in gostje ter članice in člani
Društva oblikovalcev Slovenije!

Za nami je uspešno strokovno srečanje s slovesno obeležitvijo 60-letnice DOS v Cankarjevem domu. Udeležba in odzivi visokih državnih gostov, DOS-ovcev in medijev so bili pozitivni. Predstavnike gospodarstva smo pogrešali, a častni pokrovitelj srečanja, predsednik Republike Slovenije dr. Danilo Turk, nam je že z nagovorom v Štihovi dvorani in kasneje med ogledom razstave DOS ObLIKE pokazal, da je poznavalec oblikovanja in njegovega pomena za vitalen razvoj države. Veseli smo bili dobre udeležbe, predvsem upokojenih in častnih članov; pomladitev strokovnih vrst pa je eden od izzivov DOS.

Zahvala je namenjena izvajalcem in pripravljavcem programa, udeležencem, ki ste s svojo prisotnostjo prispevali k počastitvi srečanja, predsedniku DOS Robertu Klunu in podpredsedniku UO DOS Juriju Dobrili, vodji razstavnega programa v Cankarjevem domu Nini Pirnat Spahič z organizatorjem Damjanom Gorencem, Anji z Ardija, predvsem pa:

sašo urukalo

pobudnik, oblikovalec zasnove, organizator in povezovalac strokovnega pripravljalnega telesa znotraj DOS ter z mediji, predstavniki strokovnih ustanov, mestnih ter državnih organov in diplomatkega zbora; urednik zbornika besedil ob 60-letnici delovanja Oblikovanje je odgovor in televizijskega prispevka RTV Slovenija (novinarka Julija Vardjan)

maja lozar štamcar

avtorica strokovnega prispevka o zgodovini DOS

vesna brekalo

avtorica prispevka o mednarodni predstavitvi DOS

marjan paternoster; robert klun in jurij dobrila

povezovalac prireditve; organizatorja glasbene vsebine srečanja

marko japelj

scenografska postavitvev

jure kožuh/grafikarna

oblikovalec vabila in zbornika Oblikovanje je odgovor

**robert klun, mag. sašo urukalo, lenka bajželj,
dr. sandra bašič hrvatin, dr. stane bernik,
boštjan botas kenda, dr. petra černe oven, jurij dobrila,
mag. maja gspan, irena hlede, grega košak, janez koželj,
judita krivec dragan, maja kržišnik, dr. maja lozar štamcar,
ddr. matjaž mulej, anita hrast, mateja panter,
dr. tomaž toporišič, dr. miha trampuč, mag. sašo urukalo**
avtorji prispevkov za zbornik besedil ob 60-letnici delovanja Oblikovanje je odgovor

mateja panter, jožica curk

avtorici Hi-konjička št. 0001, darila za Protokol Republike Slovenije

jasna andrić

oblikovalka znaka 60 let DOS

jani bavčer

organizacija pogostitve z vini

jurij dobrila; maja gspan in sašo urukalo

PROBLEMI - Oblikovanje med estetiko in industrijo (Pogledi, let 3., št. 2., Delo, 25. 1. 2012, urednik Boštjan Tadel): članek J. D.; intervju Bojane Leskovar z M. G. in S. U.

danijela grgič, nataša šuštaršič plotajs, mojca turk, marko japelj

zasnova, postavitvev in podoba jubilejne razstave DOS ObLIKE

julija zornik strle

oblikovanje dvojezičnega razstavnega kataloga

Pozdravni nagovor predsednika Republike Slovenije dr. Danila Türka na slavnostni akademiji ob 60. obletnici delovanja Društva oblikovalcev Slovenije

Ljubljana, 23. januar 2012

Spoštovani predsednik Društva oblikovalcev Slovenije Robert Klun,
spoštovane članice in člani društva,
spoštovani visoki gostje,

oblika in funkcija sta nujni sestavini slehernega produkta človekovega dela, ustvarjalnosti, intelektualne in umetniške domišljije. Tudi v predindustrijski dobi je bilo tako, posebno velik pomen pa je povezanost med funkcijo in obliko dobila v času množične industrijske proizvodnje in vseh značilnosti človeškega bivanja, ki so nastale v tem obdobju.

V našem času smo spoznali tudi moč potrošništva, ki se je razvilo zlasti po tem, ko je tudi delavski del družbe stopil med potrošnike. Ta velika preobrazba družbe je našla svoje oblikovne izraze na vseh področjih – od industrijskega oblikovanja do arhitekture, od tiskanih medijev do najsubtilnejših internetnih oblik komunikacije. V najnovejšem času, ki je vse bolj postindustrijski čas, pa dobiva razmerje med funkcijo in obliko še nove vsebine, nove možnosti in nov pomen. Ko v teh časih govorimo o konkurenčni sposobnosti, moramo vedeti, da je ta v veliki meri odvisna prav od odgovora na vprašanje, kako bomo novim funkcijam zagotovili tudi novo, sporočilno prepričljivo in estetsko zanimivo podobo. Razmerje med funkcijo in obliko ni bilo še nikoli tako vsestransko in tako zahtevno kot prav dandanes.

V teh časih praznujemo 60. obletnico Društva oblikovalcev Slovenije. Praznujemo jo z nostalgijo, s ponosom, z občutkom, da smo oblikovalsko razvit narod, vendar pa tudi s skrbjo. Se danes dovolj zavedamo pomena oblikovanja? Znamo spoznavati talentirane oblikovalce in jim dati prave priložnosti? Smo oblikovanje dovolj dobro vključili v naša snovanja za krepitev konkurenčne sposobnosti vseh področij gospodarstva? In naposled, četudi ne najmanj pomembno: smo razumeli potrebo po nenehni inovativnosti v oblikovanju kot bistveni prvini kulturne identitete naše družbe? Naš prihodnji razvoj bo zahteval vsestransko kultiviranje družbe, oblikovanje pa bo ena ključnih prvin tega kultiviranja.

Ob praznovanju 60. obletnice društva oblikovalcev je prav, da se spomnimo začetkov in nekaterih velikih dosežkov – četudi slednje odpira nevarnost, da koga po krivici spregledamo.

Med prvimi voditelji društva so bili pomembni arhitekti – prvi predsednik Vinko Glanz ter častni član in predsednik Jože Plečnik. To ni presenetljivo, saj se funkcija in umetniška oblika najbolj popolno povezujeta prav v arhitekturi. Jože Plečnik nam je s svojo izjemno ustvarjalnostjo zapustil tudi trajno sporočilo o pomenu inovativnosti in zlasti sposobnosti misliti globalno, preko meja prostorske in časovne omejenosti, v kateri deluje ustvarjalec. To sporočilo je še zlasti pomembno, je prav temeljno za naš sedanji čas.

V času, ko je nastalo in se uveljavljalo društvo oblikovalcev, je bila za razvoj Slovenije značilna industrializacija, zlasti po poti nastajanja in rasti velikih industrijskih sistemov. Ti so za svoje proizvode potrebovali funkcionalne in estetsko zanimive rešitve. V tistem času se je odprl prostor za ustvarjalnost in pokazalo se je, da v Sloveniji premoremo veliko talenta. Spomnimo se odlično oblikovanih proizvodov takih podjetij, kot so Iskra, Elan, Meblo, Stol, Gorenje – in nekaj kasneje Kolpa, Trimo in druga. Nekateri dosežki so dobili najvišja priznanja in nekatere najdemo v svetovno priznanih muzejih moderne umetnosti. Slovenski oblikovalski talent gotovo ni usahnil. Danes imamo več razlogov kot kdajkoli, da ga razvijamo in mu damo nove priložnosti.

Oblikovanje pa tudi v preteklosti ni bilo zgolj domena industrije. Poseglo je na področja oglaševanja in medijev in vse do prefinjene družbene kritike. S svojo ustvarjalnostjo se je kazalo kot alternativa vsemu ideološkemu, okostenelemu, birokratskemu in neobčutljivemu za spremembe. Z vizualno podobo in tiskano besedo je prispevalo k ustvarjanju civilne družbe, ki je pred dvema desetletjema ponesla Slovenijo v lastno državnost in na lastno mesto na svetovnem zemljevidu.

Danes, po teh letih izkušenj in v časih novih možnosti in novih izzivov imamo veliko razlogov za skrben in tudi kritičen razmislek o pomenu oblikovanja. Oblikovanje je vsestranski proces ustvarjalnega in kritičnega razmišljanja, ki zahteva vključevanje raznovrstnega tehničnega, estetskega in družbenega znanja – in sposobnost sprejemanja hrabrih odločitev.

Kritično pomembne so prav odločitve in procesi odločanja. Potrebujemo večjo drznost in naklonjenost spremembam, večjo pripravljenost sprejeti tveganja. Oblikovalstvo zahteva prav to. V naših časih pa je vse preveč pesimizma in pomanjkanja samozavesti. Vse preveč je tekmovanja v črnogledosti, ki nadomešča odgovorno kritičnost. Vse to nas hromi in zmanjšuje naše sposobnosti za resničen razvojni preboj.

To je še posebno zaskrbljujoče, ker živimo v času, ki s svojimi razvojnimi zahtevami prav kliče k inovativnosti. Ves svet razume, da se morajo industrijske in postindustrijske družbe razvijati s pomočjo zelene ekonomije in vseh drugih vsebin, ki tvorijo trajnostni razvoj. Tehnološke rešitve nastajajo in uspešne so tiste družbe, ki jih bodo znale čim bolj uporabiti za blaginjo svojih ljudi.

In tako smo spet pri temeljnem vprašanju funkcije in oblike. Oblika je pot do funkcije. Sporočila, ki jih dajejo oblikovalske rešitve, nam kažejo pot do bivanja v novem obdobju digitalne družbe, zelene ekonomije in trajnostnega razvoja. Prav zato je pomen oblikovanja danes še večji kot je bil nekoč. Tudi danes potrebujemo vse vrste oblikovanja – od tistega, ki je vitalno pomembna razsežnost industrijske proizvodnje in arhitekture in je torej fizično otipljivo, do vseh tistih, ki oblikujejo verbalno in vizualno komunikacijo v družbi, ki dajejo obliko družbeni kritiki in zamislim o razvojnih usmeritvah.

Prav zato je obletnica, ki jo slavimo danes, tako pomembna. Upam, da bo čim več naših managerjev odločalo z dobrim občutkom za pomen oblikovanja. Želim si, da bi naš pravni red in izobraževalni sistem omogočala prostor za razvoj in delovanje oblikovalskih talentov in da bi naša javnost spodbujala in cenila oblikovalske dosežke. Društvu oblikovalcev Slovenije pa želim še mnoga leta uspešnega dela in veliko odličnih dosežkov. Hvala lepa.

**DRUŠTVO
OBLIKOVALCEV
SLOVENIJE**
60 LET

IDA | International
Design Association

BEDA | The Bureau of European
Design Associations

icograda
IDA

icsid
IDA

<http://www3.delo.si/kultura/dediscina/slavnostna-akademija-ob-60-obletnici-drustva-oblikovalcev.html>

<http://www.sta.si/foto.php?t=0&id=331941&nid=1718525>

<http://www.times.si/zanimivosti/slovensko-oblikovanje-s-60-let-zavesti-in-zavedanja--0ed09e66e3-cb7b872e8c.html>

**DRUŠTVO
OBLIKOVALCEV
SLOVENIJE**

DOS – Društvo oblikovalcev Slovenije
Ciril Metodov trg 19, 1000 Ljubljana, Slovenija
T +386 1 430 52 46, dos@dos-design.org
www.dos-design.org

Prizadevanje Društva oblikovalcev Slovenije podpirajo

cankarjev dom

Avtorska agencija za Slovenijo
Agencija za avtorske pravice, intelektualne lastnine in kreativno industrijo
Agencija za avtorske pravice, intelektualne lastnine in kreativno industrijo
Agencija za avtorske pravice, intelektualne lastnine in kreativno industrijo

pogledi

MM!!

antalis™

® tisk

V Ljubljani, 25. januarja 2012

**DRUŠTVO
OBLIKOVALCEV
SLOVENIJE**

DOS – Društvo oblikovalcev Slovenije
Ciril Metodov trg 19, 1000 Ljubljana, Slovenija
T +386 1 430 52 46, dos@dos-design.org
www.dos-design.org